

Creëren **kruidenrijk**grasland

Nick van Eekeren
Jan de Wit

Projecten: Winst en Weidevogels, Koeien & Kruiden

Partners: Van Hall Larenstein, VIC, PPP-Agro

Kruidenrijk grasland op boerenland

- Vroeger extensieve hooilanden: gefaseerd en laat gemaaid + toch goed doorwaardbaar (m.n. geliefd bij grutto's).

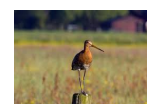
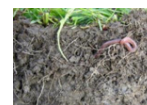

2

Laatste decennia

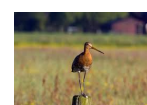
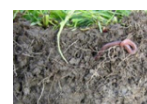
- Inzaai van 1 soort (Engels raaigras), soms met wat klaver en enkele andere grassoort.
- Die ook vrijwel tegelijk en vroeg gemaaid worden (1-2^e week mei)

3

Doelen kruidenrijkgrasland

Doelen	Hoe te bereiken
-Voedsel voor volwassen vogels	Vaste mest, klaver?
-Nest+broedgelegenheid	Uitgestelde maaidatum
-Doorwaadbaarheid kuikens	Open structuur en lichte snede (<40 cm) door weinig/niet te bemesten, hogere waterstand en rozetvorming
-Insecten als voedsel voor kuikens	Kruiden (bloeitijd vanaf mei, bijv. Paarse dovennetel)
-Bruikbaar voor veehouder	"Kwaliteit" en kwantiteit
-Tegen gaan predatie	Open structuur en lichte snede

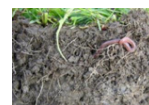

4

Groeizaam voorjaar zonder mest

Beeld van
 'kruidenrijk
 grasland'
 (ANLB pakket 5)
 eind mei

5

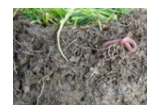
“Verschralen”

Beeld ingezaaide rand, >10jaar na
 afgraven, eind mei

- Vernatten via hoog peil :
 risico op minder wormen voor
 oudervogels en ongewenste
 kruiden
- Verschralen van maaien en
 geen mest: lange adem en
 risico op minder wormen
- Randen zijn vaak al schraler
 (eventueel afplaggen)

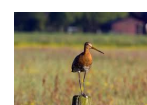
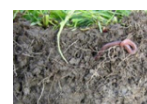
6

Idem, beeld 2^e snede (begin augustus)

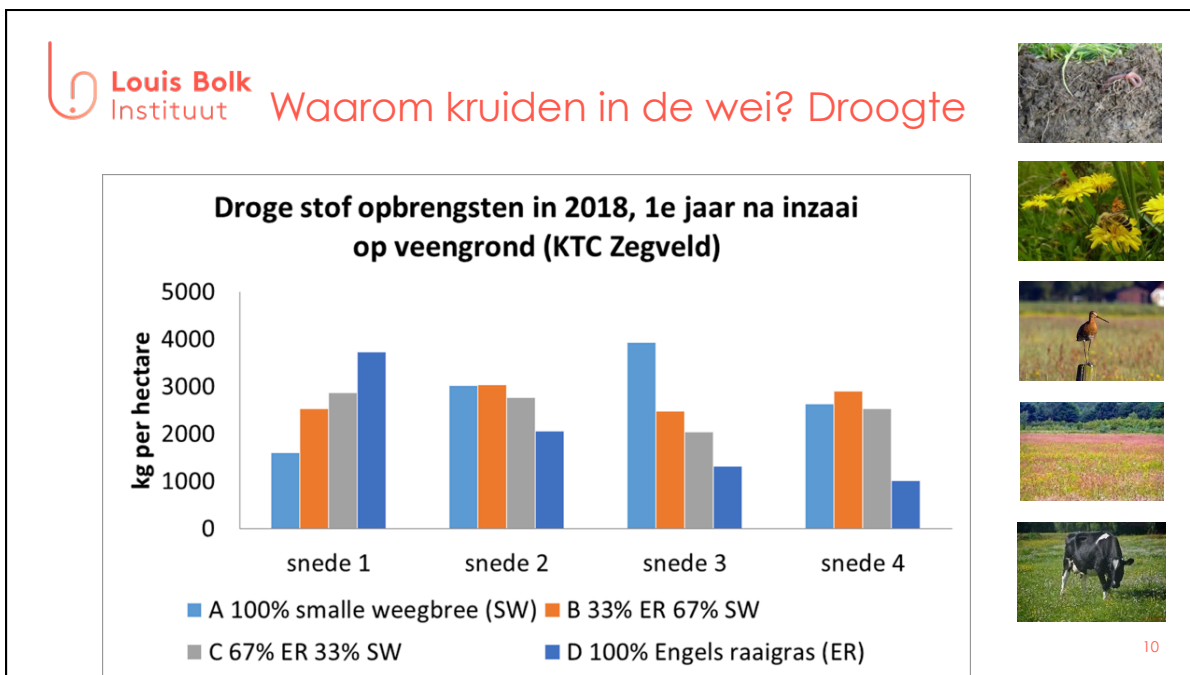
7

Kruiden inzaaien

- Overlevingskans van meeste kruiden in productieland laag
- Kruiden die iets toevoegen en goede/ redelijke overlevingskans hebben:
 - Rode en witte klaver (hoge productie bij laag N-gebruik; verrijkt bodem en -leven; etc.)
 - Smalle weegbree en cichorei (goede productie bij droogte; ondersteunen diergezondheid etc.)
 - Duizendblad, karwij, paardenbloem (leeuwentand, streepzaad)

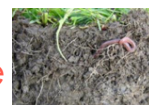
8

Waarom kruiden in de wei? Droogte

Is dit doorvaardbaar??

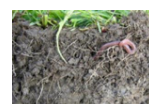

11

Experiment inzaai van kruiden

Experiment

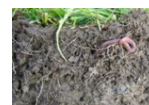
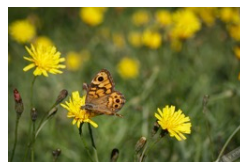
- Drie mengsels:
 - Biodiversiteit primair weidevogels
 - Biodiversiteit functioneel en weidevogels
 - BG3 (controle)
- 4 bemesting / maai strategieën
 - Ruige mest met uitgestelde maaidatum
 - Drijfmest + KAS laag met uitgestelde maaidatum
 - Drijfmest + KAS laag zonder uitgestelde maaidatum
 - Drijfmest + KAS hoog zonder uitgestelde maaidatum
- 4 herhalingen

12

Mengsels voor weidevogels

- **BG3** (Engels raaigras)
- **Kuikenlandmengsel** Biodivers, 20kg/ha, Samenstelling: zeer divers. Grassen | Beemdlangbloem, Kamgras, Reukgras, Roodzwenkgras, Veldgerst) en Kruiden (Duizendblad, Echte koekoeksbloem, Gewone hoornbloem, Kleine klaver, Moerasrolklaver, Pinksterbloem, Rode klaver, Scherpe boterbloem, Smalle weegbree, Veldlathyrus, Veldzuring en Vogelwikke)
- **Kuikenlandmengsel (50%)** aangevuld met Engels raai (7kg), Witte klaver (2 kg), Cichorei (0,5 kg) Karwij (1 kg) Leeuwentand (0,15 kg)
- Ingezaaid 24-8-2017 op Dairy Campus. **Langzame start**

13

Botanische samenstelling september 2018

C (=BG3)

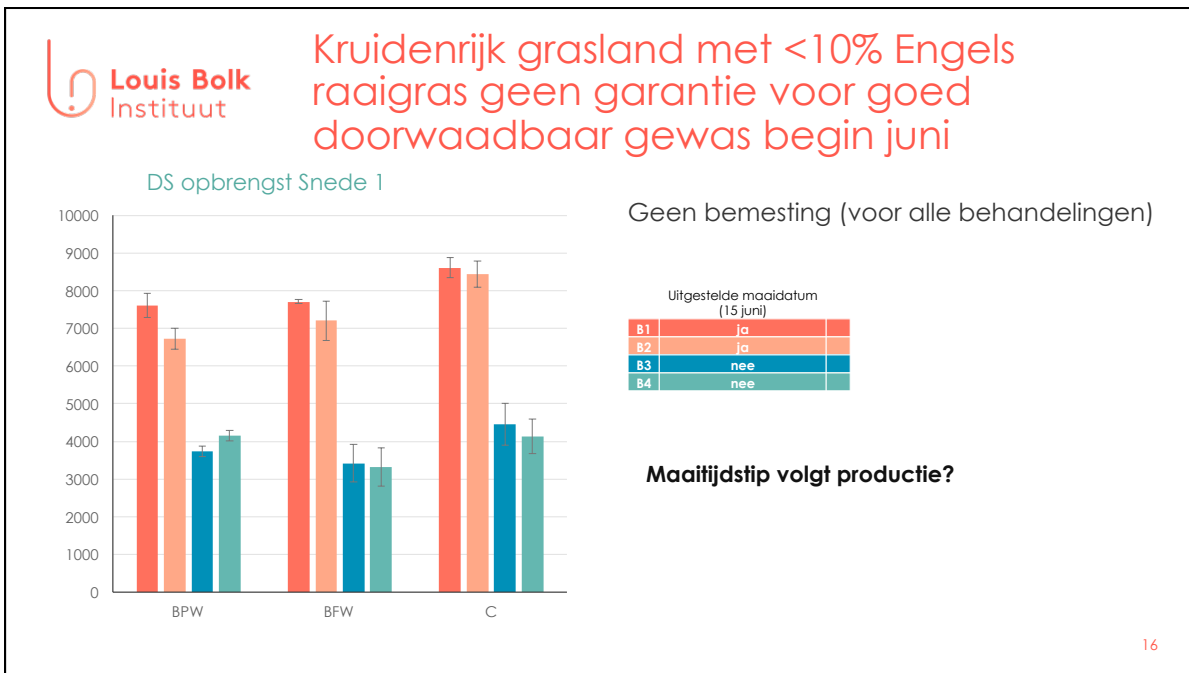
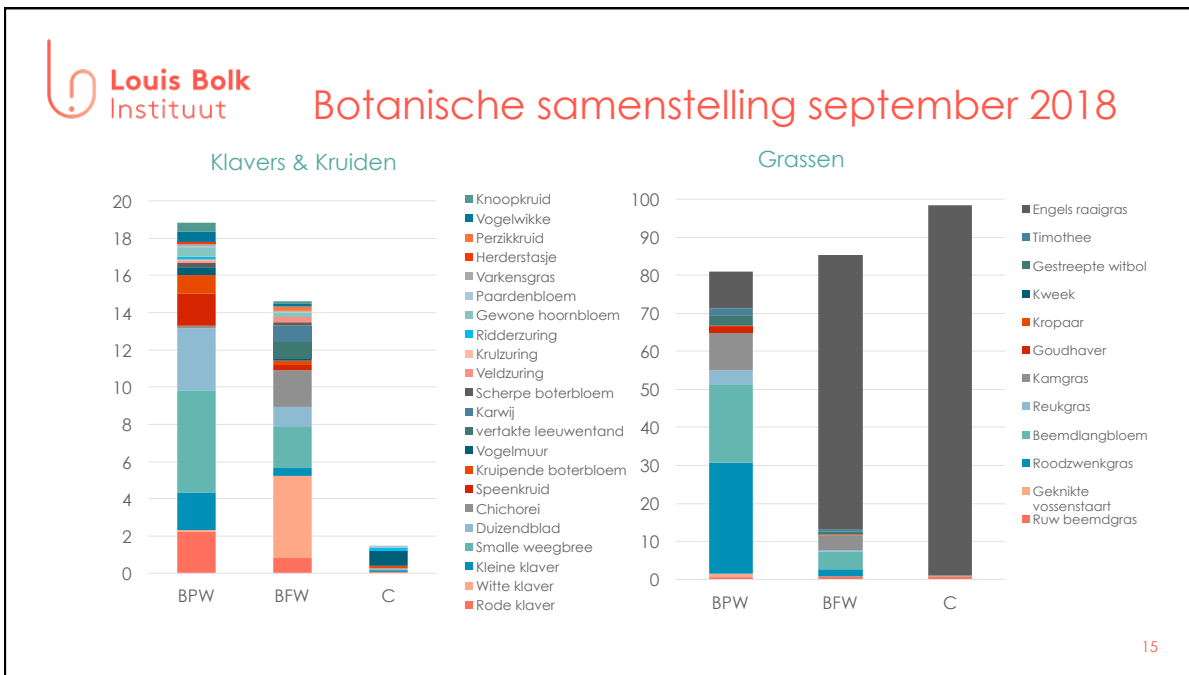
BFW (=kuikenland + functioneel)

BPW (=kuikenland)

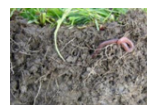
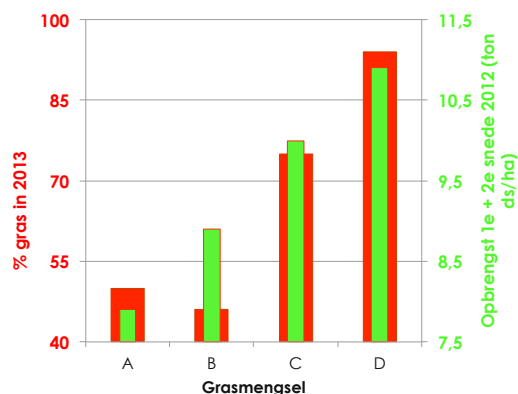

14

Massaal gewas ook slecht voor kruiden

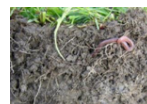
- Meer dan 4,5 ton ds per snede : risico dat zelfs de sterkste kruiden verdwijnen
- 1e les (ook van Veldgids Kruidenrijk grasland van Wim Schippers en Rob Geertjes: maaitijd volgt productie (anders krijg je bende)

17

Voorlopige conclusies inzaai kruiden

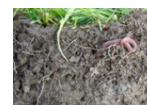
- Heb doel van perceel duidelijk in beeld bij keuze kruiden
- Doorzaai blijft heel moeilijk, herinzaai afhankelijk van timing
- Afhankelijk van doel pas waterstand al aan
- Met inzaai van kruidenmengsels is verwachte onkruiddruk heel belangrijk
 - Geen herinzaai op perceel met verwachte hoge onkruiddruk
 - Najaars inzaai heeft voorkeur
 - Indien toch voorjaar, haver of zomergerst meezaaien
- Bij gebrek aan vocht zaad dieper zaaien en rollen
- Niet teveel bemesting voor en tijdens vestiging kruiden
- Niet te zware snedes maaien na herinzaai

18

Doelen kruidenrijkgrasland

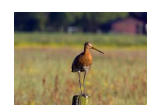
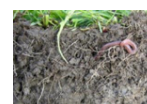
Doelen	Hoe te bereiken
-Voedsel voor volwassen vogels	Vaste mest, klaver?
-Nest+broedgelegenheid	Uitgestelde maaidatum
-Doorwaadbaarheid kuikens	Open structuur en lichte snede (<40 cm) door weinig/niet te bemesten, hogere waterstand en rozetvorming
-Insecten als voedsel voor kuikens	Kruiden (bloeitijd vanaf mei, bijv. Paarse dovennetel)
-Bruikbaar voor veehouder	"Kwaliteit" en kwantiteit
-Tegen gaan predatie	Open structuur en lichte snede

19

Creëren kruidenrijkgrasland

- Zijn a deze doelen te combineren in "kruidenrijk" grasland?
- Zijn er meerdere wegen naar Rome of combinaties te maken?
- Hoe in natuurgebieden en hoe op boerenland?

20